DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

16. juli 2009 *

Indhold

I — Retsforskrifter . . . . . I - 6463

II — Sagens faktiske omstændigheder . . . . . I - 6466

III — Retsforhandlinger ved Retten og den appellerede dom . . . . . I - 6474

IV — Parternes påstande . . . . . I - 6480

V — Anbringenderne til støtte for appellen . . . . . I - 6481

VI — Om appellen . . . . . I - 6482

A — Det første anbringende om, at Retten med urette fastslog, at der forelå en »mangel« i klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, og at formuleringen heraf ikke indebar nogen »særlige tekniske vanskeligheder« . . . . . I - 6482

1. Parternes argumenter . . . . . I - 6482

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 6487

a) Anbringendets tre første led om en underkendelse af den materielle retskraft knyttet til Schneider I-dommen, om materielt ukorrekte konstateringer af de faktiske omstændigheder og om en urigtig gengivelse af beviserne . . . . . I - 6487

i) Spørgsmålet, om der foreligger en henvisning til klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 . . I - 6489

ii) Spørgsmålet, om der foreligger vanskeligheder, der er til hinder for en tilstrækkelig klar og præcis formulering af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 . . I - 6494

b) Anbringendets fjerde led om en tilsidesættelse af begrundelsespligten . . . . . I - 6496

* Processprog: fransk.

B — Det andet anbringende om, at Retten med urette fastslog, at Kommissionen havde begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder . . . . . I - 6497

1. Parternes argumenter . . . . . I - 6497

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 6502

a) Anbringendets første led om en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder . . . . . I - 6502

b) Anbringendets andet led om en tilsidesættelse af begrundelsespligten . . . . . I - 6505

C — Det tredje anbringende om, at Retten med urette fastslog, at der forelå en direkte årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og den skade, Schneider har lidt på grund af den indrømmede nedsættelse af salgsprisen for Legrand . . . . . I - 6509

1. Parternes argumenter . . . . . I - 6509

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 6511

a) Formaliteten . . . . . I - 6511

b) Realiteten . . . . . I - 6513

VII — Virkningerne af den delvise ophævelse af den appellerede dom . . . . . I - 6518

A — Om den skade, som udgøres af de udgifter, som Schneider måtte afholde for at deltage i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren . . . . . I - 6518

B — Om den skade, som udgøres af den af Schneider indrømmede nedsættelse af salgsprisen for Legrand . . . . . I - 6520

VIII — Sagens omkostninger . . . . . I - 6521

I sag C-440/07 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statutten for Domstolen, iværksat den 21. september 2007,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Petite, F. Arbault, T. Christoforou, R. Lyal og C.-F. Durand, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

Schneider Electric SA, Reuil-Malmaison (Frankrig), ved avocats M. Pittie og A. Winckler,

sagsøger i første instans,

Forbundsrepublikken Tyskland,

Den Franske Republik,

intervenienter i første instans,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Ó Caoimh og J.-C. Bonichot samt dommerne J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet og L. Bay Larsen (refererende dommer),

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: afdelingschef M.-A. Gaudissart,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. december 2008,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. februar 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har med appellen for Domstolen nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 11. juli 2007, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-351/03, Sml. II, s. 2237, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten:

— tilpligtede Det Europæiske Fællesskab dels at betale de udgifter, Schneider Electric SA (herefter »Schneider«) havde haft i forbindelse med selskabets deltagelse i den genoptagne fusionskontrolprocedure, der blev gennemført efter afsigelsen af Rettens domme af 22. oktober 2002, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-310/01, Sml. II, s. 4071, og sag T-77/02, Sml. II, s. 4201, herefter henholdsvis »Schneider I-dommen« og »Schneider II-dommen«), dels at betale to tredjedele af Schneiders tab som følge af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand SA (herefter »Legrand«), som Schneider måtte indrømme køberen til gengæld for en udsættelse af det endelige tidspunkt for den effektive gennemførelse af salget af Legrand til 10. december 2002

— i øvrigt frifandt Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

— opfordrede sagens parter til inden for en frist på tre måneder at oversende vurderingen af beløbet af det første led af tabet, som fastsættes efter en fælles aftale, eller hvis der ikke indgås en sådan aftale, deres beløbspåstande, til Retten

— anordnede, at sagen forelægges en sagkyndig med henblik på at vurdere det andet led af tabet

— afgjorde, at det erstatningsbeløb, sagsøgeren har haft krav på siden den 10. december 2002 — tidspunktet, hvor det tab, der er knyttet til den effektive gennemførelse af salget af Legrand, opstod — skulle revalueres med tillæg af renter indtil tidspunktet for afsigelsen af den dom, hvori skaden opgøres, og derefter forhøjes med morarenter regnet fra dette tidspunkt, indtil fuld betaling sker

— udsatte afgørelsen om sagens omkostninger.

I — Retsforskrifter

2 I henhold til artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EFT L 395, s. 1, berigtigelse i EFT L 257, s. 3), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1310/97 af 30. juni 1997 (EFT L 180, s. 1, herefter »forordningen«), er spørgsmålet, om en fusion, der er omfattet af denne forordning, er forenelig med det fælles marked, underlagt Kommissionens vurdering.

3 I henhold til forordningens artikel 4, stk. 1, skal en sådan fusion anmeldes til Kommissionen senest en uge efter aftalens indgåelse, offentliggørelsen af overtagelses- eller ombytningstilbuddet eller erhvervelsen af en kontrollerende andel.

4 I forordningens artikel 6 og 8 bestemmes følgende:

— Kommissionen behandler anmeldelsen straks ved modtagelsen.

— Hvis Kommissionen fastslår, at den anmeldte fusion er omfattet af forordningen og ikke rejser alvorlig tvivl med hensyn til, om den er forenelig med fællesmarkedet, beslutter den ikke at modsætte sig den, og erklærer den forenelig med fællesmarkedet.

— Hvis Kommissionen derimod konstaterer, at denne fusion er omfattet af forordningen og rejser alvorlig tvivl med hensyn til, om den er forenelig med fællesmarkedet, beslutter den at indlede proceduren for den indgående undersøgelse.

— Finder Kommissionen, eventuelt efter at de deltagende virksomheder har foretaget ændringer, at fusionen ikke rejser en sådan tvivl, kan den vedtage en beslutning, hvorved den erklærer fusionen for forenelig med fællesmarkedet.

— Finder Kommissionen, at fusionen ikke er forenelig med fællesmarkedet, vedtager den en beslutning, hvori dette erklæres.

— I dette tilfælde, og er en fusion allerede gennemført, kan Kommissionen enten ved den beslutning, hvori fusionen erklæres uforenelig, eller ved særlig beslutning beordre en deling af de overtagne eller fusionerede virksomheder eller aktiver eller ophør af den fælles kontrol eller enhver anden forholdsregel, som vil kunne genoprette en effektiv konkurrence.

5 Forordningens artikel 7, stk. 1, bestemmer, at en fusion ikke må gennemføres, hverken før den er blevet anmeldt, eller før den er blevet erklæret forenelig med fællesmarkedet.

6 Denne bestemmelse er imidlertid i henhold til artikel 7, stk. 3, ikke til hinder for gennemførelsen af et offentligt overtagelses- eller ombytningstilbud, der er anmeldt til Kommissionen, for så vidt som erhververen ikke udøver de stemmerettigheder, der er knyttet til de erhvervede andele, eller kun udøver dem med henblik på at bevare den fulde værdi af sin investering på grundlag af en dispensation givet af Kommissionen.

7 Når en fusion er anmeldt, skal Kommissionens beslutning om enten at erklære fusionen for forenelig eller at indlede proceduren for den indgående undersøgelse i henhold til artikel 10, stk. 1, vedtages inden højst en måned fra dagen efter modtagelsen af anmeldelsen eller, hvis de oplysninger, der skal gives ved anmeldelsen, er ufuldstændige, fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger.

8 Artikel 10, stk. 2 og 3, bestemmer, at Kommissionen inden for rammerne af proceduren for den indgående undersøgelse skal træffe en beslutning om, hvorvidt fusionen er forenelig, senest fire måneder efter datoen for procedurens indledning.

9 Hvis Fællesskabets retsinstanser afsiger en dom, som annullerer det hele eller dele af en beslutning vedtaget af Kommissionen i henhold til forordningen, løber forordningens frister i medfør af artikel 10, stk. 5, på ny fra datoen for domsafsigelsen.

10 Ifølge artikel 10, stk. 6, anses en anmeldt fusion for at være forenelig med fællesmarkedet, hvis Kommissionen ikke enten har truffet en beslutning om at indlede en procedure for den indgående undersøgelse inden udløbet af fristen på højst

en måned regnet fra dagen efter modtagelsen af anmeldelsen eller modtagelsen af de fuldstændige oplysninger eller i tilfælde af indledning af en procedure for den indgående undersøgelse en beslutning, hvorved der træffes afgørelse om fusionens forenelighed med fællesmarkedet, senest fire måneder efter denne indledning.

11 I forordningens artikel 18, stk. 1, bestemmes, at Kommissionen, før der bl.a. træffes en beslutning, hvorved fusionen erklæres uforenelig, skal give de berørte virksomheder lejlighed til på alle stadier af proceduren indtil høring af Det Rådgivende Udvalg, der er omhandlet i artikel 19, at udtale sig om de punkter, der fremføres imod dem.

12 Artikel 18, stk. 3, bestemmer, at Kommissionen alene skal bygge sine beslutninger på punkter, med hensyn til hvilke de berørte parter har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger, og at de berørte parters ret til at udtale sig i fuldt omfang skal tilgodeses under hele proceduren.

II — Sagens faktiske omstændigheder

13 Den 16. februar 2001 gav Schneider og Legrand, franske moderselskaber for to koncerner, der driver virksomhed inden for produktion og salg, for Schneiders vedkommende af produkter og systemer inden for eldistribution, industrikontrol og automation og for Legrands vedkommende inden for elektriske apparater til lavspænding, i medfør af forordningens artikel 4, stk. 1, Kommissionen meddelelse om, at Schneider planlagde at erhverve kontrollen med hele Legrand ved et offentligt ombytningstilbud.

14 Kommissionen fandt, at fusionen rejste alvorlig tvivl med hensyn til, om den ville være forenelig med fællesmarkedet, og indledte derfor proceduren for den indgående undersøgelse.

15 Den 3. august 2001 tilsendte Kommissionen Schneider en klagepunktsmeddelelse, hvori den fastslog, at fusionen ville skabe eller styrke en dominerende stilling på en række nationale sektormarkeder.

16 Den 6. august 2001 udsendte Commission des opérations de bourse meddelelse om det endelige resultat af Schneiders offentlige ombytningstilbud. Ved udløbet af dette tilbud havde Schneider erhvervet 98,7% af aktierne i Legrand.

17 I deres svar af 16. august 2001 på klagepunktsmeddelelsen bestred fusionsdeltagerne Kommissionens definition af markederne og dens vurdering af fusionens virkninger på disse markeder.

18 Den 29. august 2001 afholdt Schneider og Kommissionens tjenestegrene et møde med henblik på at foretage en række ændringer af fusionen, som kunne løse de konkurrenceproblemer, Kommissionen havde påpeget.

19 Schneider forelagde flere gange Kommissionen forslag til afhjælpningsforanstaltninger.

20 Ved udløbet af proceduren for den indgående undersøgelse fandt Kommissionen, at fusionen var uforenelig med det fælles marked. Ifølge Kommissionen ville fusionen dels skabe en dominerende stilling, der ville bevirke, at den effektive konkurrence ville blive hæmmet betydeligt på forskellige nationale sektormarkeder, dvs. markederne i Danmark, Grækenland, Spanien, Frankrig, Italien, Portugal og Det Forenede Kongerige, dels styrke en dominerende stilling på forskellige franske sektormarkeder.

21 Den 10. oktober 2001 vedtog Kommissionen derfor beslutning 2004/275/EF om en fusions uforenelighed med fællesmarkedet (EUT 2004 L 101, s. 1, herefter »den negative beslutning«), hvori den fastslog, at de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger ikke gjorde det muligt at løse de konstaterede konkurrenceproblemer.

22 Den 24. oktober 2001 tilsendte Kommissionen Schneider yderligere en klagepunktsmeddelelse med henblik på deling af Schneider og Legrand.

23 Den 13. december 2001 anlagde Schneider sag ved Retten med påstand om annullation af den negative beslutning (sag T-310/01) og fremsatte ved et særskilt dokument begæring om, at Retten traf afgørelse efter en hasteprocedure i overensstemmelse med artikel 76a i dens procesreglement.

24 Den 23. januar 2002 afslog Retten at tage sidstnævnte begæring til følge.

25 Den 30. januar 2002 vedtog Kommissionen beslutning 2004/276/EF om påbud om deling af fusionerede virksomheder på grundlag af artikel 8, stk. 4, i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 (EUT 2004 L 101, s. 134, herefter »beslutningen om deling«).

26 Ved denne beslutning blev Schneider pålagt at afhænde Legrand inden for en frist på ni måneder, der udløb den 5. november 2002.

27 Ved særskilte dokumenter indgivet den 18. marts 2002 anlagde Schneider et annullationssøgsmål vedrørende beslutningen om deling (sag T-77/02), en begæring

om, at der blev truffet afgørelse om dette søgsmål efter en hasteprocedure, og en begæring om udsættelse af gennemførelsen af beslutningen om deling (sag T-77/02 R).

28 Begæringen om en hasteprocedure i sag T-77/02 blev taget til følge ved en beslutning, som blev meddelt den 25. marts 2002.

29 Efter retsmødet den 23. april 2002 om begæringen om foreløbige forholdsregler i sag T-77/02 R forlængede Kommissionen ved skrivelse af 8. maj 2002 den frist, Schneider havde fået til at afhænde Legrand, til den 5. februar 2003, hvilket dog ikke berørte gennemførelsen af delingsprocessens etaper inden udløbet af den forlængede frist.

30 Den 3. maj 2002 tog Retten Schneiders begæring om, at der blev truffet afgørelse i sag T-310/01 efter hasteproceduren, til følge under hensyn til, at Schneider havde bekræftet, at selskabet vedstod den forkortede udgave af stævningen, som var blevet fremsendt den 12. april 2002.

31 Under hensyn til den forlængelse af fristen for deling, som Kommissionen indrømmede i sin skrivelse af 8. maj 2002, frafaldt Schneider begæringen om udsættelse af gennemførelsen af beslutningen om deling i sag T-77/02 R.

32 Schneider havde forberedt den deling af Schneider og Legrand, der skulle ske, hvis Schneider tabte sine to annullationssøgsmål. Selskabet indgik i dette øjemed en salgsaftale med konsortiet Wendel-KKR den 26. juli 2002. Denne aftale skulle gennemføres senest den 10. december 2002. Det var bestemt, at Schneider, såfremt den negative beslutning blev annulleret, kunne opsige aftalen indtil den 5. december 2002 mod betaling af en erstatning for aftalens opsigelse på 180 mio. EUR.

33 Den 22. oktober 2002 annullerede Retten ved Schneider I-dommen den negative beslutning med den begrundelse, at den var behæftet med fejlskøn og fejlvurderinger af fusionens virkninger på de nationale sektormarkeder uden for Frankrig og med en tilsidesættelse af retten til forsvar, som gjorde vurderingen af fusionens virkninger på de nationale franske sektormarkeder og af de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger ugyldig.

34 Hvad angår nationale sektormarkeder uden for Frankrig fastslog Retten særligt, at Kommissionen havde overvurderet den fusionerede enheds økonomiske styrke og på visse markeder undervurderet den økonomiske styrke af to vigtige konkurrenter til denne enhed og herved følgelig overvurderet enhedens styrke.

35 Hvad angår de franske sektormarkeder, som berøres af den anmeldte fusion, traf Retten afgørelse på grundlag af et anbringende fremført af Schneider, og hvorefter Kommissionen havde tilsidesat retten til forsvar under proceduren for den indgående undersøgelse.

36 Retten fastslog herved, at det ikke fremgik af en gennemgang af klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, at denne tilstrækkeligt klart og præcist havde behandlet styrkelsen af Schneiders position i forhold til de franske distributører af elektrisk lavspændingsudstyr, som ikke kun følger af tilførselen af Legrands salg på markederne for komponenter til eltavler, men også af Legrands dominerende stilling på markedssegmenterne for elektrisk monteringsmateriel.

37 Retten fastslog i øvrigt, at den almindelige konklusion i klagepunktsmeddelelsen opregnede de forskellige nationale sektormarkeder, som berøres af fusionen, uden at det herved blev klarlagt, hvorledes en markedsposition, som indehaves af den ene af de to virksomheder på et givet produktmarked, på den ene eller anden måde styrker den anden virksomheds position på et andet sektormarked.

38 Retten konkluderede følgelig, at klagepunktsmeddelelsen ikke havde gjort det muligt for Schneider i fuldt omfang at vurdere de konkurrenceproblemer, som ifølge Kommissionen ville opstå på distributionsniveauet på de franske markeder for elektrisk lavspændingsudstyr.

39 Retten fastslog, at Schneider var blevet frataget dels muligheden for med realitetsanbringender at imødegå Kommissionens antagelse, dels lejligheden til på hensigtsmæssig vis og rettidigt at fremsætte forslag til passende afhjælpningsforanstaltninger.

40 Ved Schneider II-dommen annullerede Retten beslutningen om deling med den begrundelse, at den udgjorde en foranstaltning til gennemførelse af den annullerede negative beslutning.

41 Kommissionen appellerede ikke Schneider I-dommen og Schneider II-dommen, som derved fik retskraft.

42 Ved skrivelse af 13. november 2002 underrettede Kommissionen Schneider om, at fusionen kunne skade konkurrencen på de franske sektormarkeder som følge af overlapningen af betydelige dele af Schneider og Legrands marked, bortfaldet af deres traditionelle konkurrenceforhold, betydningen af Schneider/Legrand-enhedens varemærker, enhedens indflydelse på grossisterne og enhver konkurrents manglende mulighed for at undslippe det konkurrencepres, Legrand øvede før gennemførelsen af fusionen.

43 Ifølge Kommissionen ville fusionen på alle de berørte markeder, hvorpå en af deltagerne før fusionen havde haft en dominerende stilling, have ført til bortfald af en umiddelbar

konkurrent, som er den eneste, der på grund af sin støtte i den pågældende koncerns meget stærke stilling inden for andre segmenter af den samme sektor kunne øve et konkurrencemæssigt pres på den dominerende virksomhed.

44 Den 14. november 2002 forelagde Schneider Kommissionen et forslag om afhjælpningsforanstaltninger med henblik på at ophæve overlapningen af Schneider og Legrands virksomhed på de berørte franske sektormarkeder.

45 Den 15. november 2002 offentliggjorde Kommissionen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT C 279, s. 22) en meddelelse om, at kontrollen af fusionen var genoptaget, hvori den anførte, at fristerne for undersøgelser i henhold til forordningens artikel 10, stk. 5, løb fra den 23. oktober 2002, dvs. dagen efter afsigelsen af Schneider I-dommen, og opfordrede andre interesserede parter til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger.

46 Ved skrivelse af 25. november 2002 meddelte Schneider Kommissionen, at dennes argumenter i dens skrivelse af 13. november 2002 var upræcise med hensyn til deres indhold og rækkevidde, at de ikke godtgjorde, at der var en konkurrencebegrænsende effekt på de berørte markeder, eftersom virkningerne af fusionen ikke var blevet undersøgt marked for marked, og at Kommissionens generelle betragtninger modbevistes af de faktiske omstændigheder.

47 Ved skrivelse af 29. november 2002 meddelte Kommissionen Schneider, at de afhjælpningsforanstaltninger, selskabet løbende havde forelagt, ikke var tilstrækkelige til at fjerne alle de konkurrencebegrænsninger, fusionen medførte, da det fortsat var usikkert, om de afhændede aktiviteter ville være levedygtige og selvstændige, og om de foreslåede foranstaltninger var egnede til at skabe en modvægt over for Schneider/Legrand-enhedens styrke.

48 Ved skrivelse af 2. december 2002 anførte Schneider, at på det meget fremskredne stadium i proceduren gjorde Kommissionens holdning det umuligt at fortsætte

forhandlingerne, og at selskabet for at bringe en usikkerhed til ophør, som havde varet i over et år, havde besluttet at sælge Legrand til Wendel-KKR.

49 Ved telefaxmeddelelse af 3. december 2002 stilet til Kommissionen bekræftede Schneider sin beslutning. Selskabet tilføjede, at gennemførelsen af salget af Legrand til Wendel/KKR-konsortiet i henhold til bestemmelserne i salgsaftalen af 26. juli 2002 ikke krævede nogen yderligere indsats fra Schneiders side, og at salget ville finde sted den 10. december 2002.

50 Ved beslutning af 4. december 2002 indledte Kommissionen proceduren for den indgående undersøgelse med den begrundelse, at Schneiders forslag til afhjælpningsforanstaltninger i betragtning af fusionens virkninger på de franske sektormarkeder, hvortil der blev henvist i den negative beslutning, på undersøgelsesstadiet ikke gjorde det muligt at bortvejre den alvorlige tvivl, der fortsat bestod om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

51 Den 11. december 2002 bekræftede Schneider over for Kommissionen, at salget til Wendel-KKR af selskabet andel i Legrand var gennemført den 10. december 2002.

52 Ved skrivelse af 13. december 2002 meddelte Kommissionen Schneider, at undersøgelsesproceduren var blevet afsluttet, da den ikke længere havde nogen genstand.

53 Den 10. februar 2003 anlagde Schneider sag om annullation af beslutningen af 4. december 2002 om at indlede proceduren for den indgående undersøgelse og af beslutningen af 13. december 2002 om at afslutte kontrolproceduren (sag T-48/03).

54 Ved kendelser af 29. oktober 2004, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-310/01 DEP og T-77/02 DEP), opgjorde Retten de udgifter, Schneider kunne kræve godtgjort af Kommissionen, til 419 595,32 EUR i sag T-310/01 og 426 275,06 EUR i sag T-77/02 og T-77/02 R.

55 Ved kendelse af 31. januar 2006, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-48/03, Sml. II, s. 111), afviste Retten annullationssøgsmålet i sag T-48/03 med den begrundelse, at beslutningen om at indlede proceduren for den indgående undersøgelse og beslutningen om at afslutte kontrolproceduren ikke udgjorde retsakter, som var bebyrdende for Schneider.

56 Den 12. april 2006 appellerede Schneider kendelsen.

57 Appellen blev forkastet ved Domstolens kendelse af 9. marts 2007 (sag C-188/06 P, Schneider Electric mod Kommissionen).

III — Retsforhandlinger ved Retten og den appellerede dom

58 Den 10. oktober 2003 anlagde Schneider sag mod Kommissionen ved Retten med påstand om erstatning af den skade, som selskabet fandt at have lidt som følge af, at proceduren for kontrol af, om den anmeldte fusion var forenelig med fællesmarkedet, var behæftet med ulovligheder.

59 Selskabet nedlagde følgende påstande for Retten:

— Principalt:

— De Europæiske Fællesskaber tilpligtes at betale sagsøgeren et beløb på 1 663 734 716,76 EUR; dette beløb nedsættes i givet fald med den sum af de erstatningsberettigede omkostninger, som er fastsat i de i sag T-310/01 DEP og T-77/02 DEP afsagte kendelser om sagsomkostninger, og forhøjes dels med renter på 4% p.a. fra den 4. december 2002 til betaling sker, dels med summen af de skatter og afgifter af den tilkendte erstatning, Schneider vil være skyldig på betalingstidspunktet.

— Subsidiært:

— Det fastslås, at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling.

— Det fastslås, at Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold.

— Det fastslås, hvilken fremgangsmåde der skal følges for at vurdere størrelsen af den erstatningsberettigede faktiske skade, Schneider har lidt.

— Kommissionen tilpligtes at betale samtlige sagsomkostninger.

60 Den 11. december 2003 besluttede Retten at begrænse retsforhandlingerne til kun at omfatte det principielle spørgsmål om, hvorvidt Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold, og fremgangsmåden for vurdering af skaden.

61 Ved kendelser af 20. april 2004 og 6. december 2004 fik henholdsvis Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik tilladelse til at intervenere, førstnævnte til støtte for Kommissionens påstande, sidstnævnte til støtte for Schneiders.

62 Ved den appellerede dom traf Retten afgørelse som anført i denne doms præmis 1.

63 I den appellerede doms præmis 152-156 fastslog Retten, at den tilsidesættelse af retten til forsvar, der blev fastslået i Schneider I-dommen for så vidt angår de franske sektormarkeder, udgjorde en åbenbar og grov tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som er indeholdt i forordningens artikel 18, stk. 1 og 3.

64 I den appellerede doms præmis 155 forkastede Retten med følgende ordlyd Kommissionens argument om de særlige begrænsninger, Kommissionens tjenestegrene objektivt er underlagt under proceduren for den indgående undersøgelse:

»Kommissionens argument om vanskeligheden ved at foretage en kompleks markedsundersøgelse inden for en meget stram tidsfrist er […] irrelevant, eftersom det, der førte til den skade, der er tale om i det foreliggende tilfælde, ikke var undersøgelsen af de relevante markeder i klagepunktsmeddelelsen eller beslutningen om uforenelighed, men manglen på en væsentlig angivelse i klagepunktsmeddelelsen, som var af afgørende betydning for beslutningen om uforenelighed, som ikke indebar nogen særlige tekniske vanskeligheder, ikke krævede nogen særlige supplerende undersøgelser, der ikke havde kunnet gennemføres af tidsmæssige grunde, og hvis fravær ikke

kan tilskrives et uventet eller hændeligt redaktionelt problem, som læsningen af meddelelsen af klagepunkter som helhed ville kunne opveje.«

65 I dommens præmis 157 konkluderede Retten, at tilsidesættelsen af retten til forsvar udgjorde en forseelse fra Kommissionens side, der kan medføre, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

66 Under sin undersøgelse af spørgsmålet, om der forelå en skade, og om der var årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og skaden, bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 269, at skønt den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af retten til forsvar havde medført, at den negative beslutning var ulovlig, kunne det ikke af den grund udledes, at fusionen skulle have været erklæret for forenelig med fællesmarkedet, hvis tilsidesættelsen ikke havde foreligget.

67 Retten konkluderede i den appellerede doms præmis 278, at den fejl, der blev konstateret i den negative beslutning, ikke havde frataget Schneider ret til en beslutning om, at fusionen var forenelig med fællesmarkedet, som ville have indebåret, at samtlige økonomiske konsekvenser af, at selskabet var blevet frataget en sådan ret, herunder navnlig konsekvenserne af pålægget om at afhænde Legrand-aktiverne, skulle anses for en skade, som Fællesskabet kunne gøres ansvarligt for.

68 I den appellerede doms præmis 279 fastslog Retten herefter, at Schneider ikke kunne hævde, at selskabet har lidt en skade, der svarer til det samlede tab i værdien af de Legrand-aktier, det var indehaver af den 10. oktober 2001, da der ikke er en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem denne skade og den tilsidesættelse, der medførte, at Fællesskabet ifaldt ansvar.

69 I præmis 288 og 316 anerkendte Retten derimod, at der bestod en tilstrækkelig tæt årsagsforbindelse mellem den begåede ulovlighed og to former for skade, Schneider har lidt, dvs.:

— de udgifter, virksomheden måtte afholde i forbindelse med sin deltagelse i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren efter de annullationsdomme, Retten afsagde den 22. oktober 2002

— den nedsættelse af salgsprisen for Legrand-aktiverne, Schneider havde måttet indrømme køberen for at opnå, at overdragelsen først fik virkning på et sådant tidspunkt, at de retslige procedurer, som dengang verserede for Fællesskabets retsinstanser, ikke mistede deres genstand, før de var afsluttet.

70 Hvad angår de udgifter, der er afholdt med henblik på genoptagelsen af kontrolproceduren, dvs. udgifter til rådgivning og honorarer samt forskellige administrative udgifter, fastslog Retten i præmis 301, at hvis klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, var blevet fremsat i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, ville Schneider ganske vist have skullet udtale sig om det og eventuelt have udarbejdet passende afhjælpningsforanstaltninger inden vedtagelsen af Kommissionens beslutning om fusionens forenelighed med fællesmarkedet, således som Schneider skulle efter annulleringen af beslutningen og den deraf følgende genoptagelse af kontrolproceduren.

71 Retten fastslog imidlertid i samme præmis i den appellerede dom, at genoptagelsen på et nyt retsgrundlag af en administrativ procedure, som havde været afbrudt i et år, uden sammenligning havde repræsenteret en større byrde for Schneider, end den ville have repræsenteret for virksomheden og dens rådgivere, hvis de skulle have reageret på det samme klagepunkt under den oprindelige kontrolprocedure, hvor de i forvejen var fuldt involveret i møder og meningsudvekslinger med de kompetente tjenestegrene i Kommissionen.

72 Med hensyn til den nedsættelse af salgsprisen, Schneider havde indrømmet, fastslog Retten i præmis 308, at denne virksomhed havde set sig nødsaget til såvel at føre forhandlinger om — og den 26. juli 2002 indgå — aftalen om salget af Legrand som at udsætte den effektive gennemførelse af salget til den 10. december 2002.

73 I præmis 311 fastslog Retten, at nødvendigheden af at udsætte den effektive gennemførelse af salget uundgåeligt nødsagede Schneiders til at nedsætte salgsprisen i forhold til den pris, selskabet kunne have opnået, hvis der var sket et bindende salg, fordi den negative beslutning ikke var ulovlig.

74 I præmis 312 fastslog Retten, at udsættelsen af salget til den 10. december 2002 forudsatte, at Wendel-KKR blev indrømmet en godtgørelse for risikoen for forringelse af værdien af Legrand-aktiverne i forbindelse med, at kurserne på industriaktier kunne udvikle sig ugunstigt i udsættelsesperioden.

75 I den appellerede doms præmis 322 fastslog Retten, at den skade, som udgøres af nedsættelsen af salgsprisen, svarede til forskellen mellem den faktisk aftalte salgspris og den pris, Schneider kunne have opnået, hvis selskabet ved afslutningen af den første kontrolprocedure den 10. oktober 2001 havde rådet over en lovlig beslutning, der afgjorde, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

76 I præmis 329 bemærkede Retten imidlertid, at Schneider, samtidig med at selskabet fuldt lovligt erhvervede kontrollen med Legrand, ikke desto mindre havde påtaget sig risikoen for, at kontrollen af fusionen førte til en beslutning, hvori denne fusion blev erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, og til en dertil svarende forpligtelse til at afhænde de allerede fusionerede virksomhedsaktiver.

77 I præmis 330 fastslog Retten, at Schneider i betragtning af omfanget af den gennemførte fusion og den betydelige styrkelse af en økonomisk magtposition, den ville medføre til gavn for de to eneste dominerende aktører på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, ikke kunne være uvidende om, at fusionen, hvis den blev gennemført, i det mindste kunne skabe eller styrke en dominerende stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet, og at Kommissionen derfor ville forbyde den.

78 Retten udledte heraf i præmis 334, at Schneider var ansvarlig for en tredjedel af den skade, der var knyttet til den indrømmede nedsættelsen af prisen.

79 Retten fastslog på denne baggrund i præmis 335, at Fællesskabet kun skulle erstatte to tredjedele af skaden.

80 Endelig fastslog Retten i præmis 342 og 344-346, at det erstatningsbeløb, Schneider har haft krav på siden den 10. december 2002 — tidspunktet. hvor den skade, der er knyttet til den effektive gennemførelse af salget af Legrand, opstod — skulle revalueres med tillæg af renter indtil tidspunktet for afsigelsen af den dom, hvori skaden opgøres, og derefter forhøjes med morarenter regnet fra dette tidspunkt, indtil fuld betaling sker.

IV — Parternes påstande

81 Kommissionen har nedlagt påstand om, at den appellerede dom ophæves, og at Schneider tilpligtes at betale sagens omkostninger.

82 Schneider har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, og at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

V — Anbringenderne til støtte for appellen

83 Kommissionen har til støtte for appellen vedrørende påstanden om ophævelse formelt fremsat syv anbringender, der i det væsentlige kan omgrupperes i fem anbringender.

84 Med disse anbringender har Kommissionen gjort gældende, at Retten med urette

— i den appellerede doms præmis 155 fastslog, at der forelå en »mangel« i klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, og at formuleringen heraf ikke indebar nogen »særlige tekniske vanskeligheder«

— i den appellerede doms præmis 156 fastslog, at Kommissionen havde begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder

— i den appellerede doms præmis 316 fastslog, at der forelå en direkte årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og den skade, Schneider har lidt på grund af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som blev indrømmet til gengæld for den udsættelse til den 10. december 2002 af den effektive gennemførelse af salget, der var aftalt den 26. juli 2002

— i den appellerede doms præmis 288 identificerede en skade, som Schneider ikke havde påberåbt sig, nemlig en nedsættelse i prisen indrømmet for at opnå en udsættelse af virkningen af salget af Legrand indtil den 10. december 2002

— begik en retlig fejl ved i den appellerede doms præmis 345 og 346 med hensyn til den skade, der var knyttet til den påståede nedsættelse af salgsprisen, at tildele renter fra den 10. december 2002 indtil tidspunktet for afsigelsen af den dom, hvori skaden opgøres, selv om sådanne renter kun kan tildeles i ekstraordinære situationer.

VI — Om appellen

A — *Det første anbringende om, at Retten med urette fastslog, at der forelå en »mangel« i klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, og at formuleringen heraf ikke indebar nogen »særlige tekniske vanskeligheder«*

1. Parternes argumenter

85 Kommissionen har anført, at den under hele sagen i første instans ikke har bestridt, at den havde tilsidesat Schneiders ret til at blive hørt under fusionskontrolproceduren. Kommissionen har derimod gjort gældende, at den formelt bestrider, at Fællesskabet ifalder ansvar for den konstaterede uregelmæssighed.

86 Kommissionen har inddelt sit første anbringende i fire led.

87 Kommissionen har anført, at Retten, idet den i den appellerede doms præmis 155 fastslog, at der forelå en »mangel« i klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, og i samme præmis i dommen fastslog, at formuleringen af dette klagepunkt ikke indebar nogen særlige vanskeligheder:

— underkendte den materielle retskraft knyttet til Schneider I-dommen

— foretog materielt ukorrekte konstateringer af de faktiske omstændigheder

— gengav beviserne urigtigt

— tilsidesatte begrundelsespligten.

88 Retten har i virkeligheden i Schneider I-dommens præmis 445 blot konstateret, at klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke var blevet anført »tilstrækkeligt klart og præcist«. Samtidig med, at Retten herefter foreholdt Kommissionen at have afsluttet klagepunktsmeddelelsen, »uden at [der] herved [blev] klarlagt [nogen styrkelse]«, bemærkede Retten blot, at denne ikke under sin undersøgelse havde lagt tilstrækkelig vægt på dette specifikke klagepunkt.

89 Det må imidlertid konkluderes, at Retten fandt, at dette klagepunkt i det mindste implicit var formuleret i klagepunktsmeddelelsens indhold.

90 Heraf fremkommer en anden uoverensstemmelse mellem Schneider I-dommen og den appellerede dom, der i præmis 155 udtrykkeligt konkluderede, at der var en mangel på angivelse af klagepunktet, »som læsningen af meddelelsen af klagepunkter« ikke ville kunne opveje.

91 En tredje uoverensstemmelse mellem de to domme består i en forskellig vurdering med hensyn til konsekvenserne for Schneider af de fejl, som klagepunktsmeddelelsen var behæftet med.

92 Kommissionen har herved anført, at Retten i Schneider I-dommens præmis 453 fastslog, at klagepunktsmeddelelsen ikke havde gjort det muligt for Schneider »i fuldt omfang« at vurdere de konkurrenceproblemer, som ville opstå på det franske marked, hvorimod den i den appellerede doms præmis 152 fastslog, at Schneider »ikke kunne vide«, at selskabet ikke havde »nogen mulighed« for at opnå beslutning om forenelighed uden at forelægge passende foranstaltninger til afhjælpning af den støttesituation, der blev skabt ved fusionen.

93 Ifølge Kommissionen fremgår det af denne sammenligning af de to domme, at Retten i Schneider I-dommen fandt, at Schneider havde kunnet blive opmærksom på, at støtten ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt kunne udgøre en vanskelighed, men at selskabet ikke havde kunnet vurdere det fulde omfang af den hindring, som støtten udgjorde, fordi den ikke var blevet udtrykkeligt formuleret i konklusionen i klagepunktsmeddelelsen. I den appellerede dom fastslog Retten derimod, at Schneider aldrig havde været bevidst om problemet og derfor aldrig havde vidst, at det skulle forelægge passende afhjælpningsforanstaltninger.

94 Kommissionen har i øvrigt anført, at den for Retten påberåbte sig vanskeligheden ved at foretage en kompleks markedsundersøgelse i en i sig selv kompleks sag inden for den meget stramme tidsfrist, der er fastsat i forordningen. Kommissionen gjorde bl.a. gældende, at udfærdigelsen af klagepunktsmeddelelsen er en meget delikat opgave, der

skal udføres tilstrækkeligt kort tid efter indledningen af proceduren og afslutningen af undersøgelsen for at gøre det muligt for parterne at fremsætte deres bemærkninger.

95 Kommissionen har foreholdt Retten at have bortfejet Kommissionens argumenter, idet Retten fastslog, at disse alene var en udredning af vanskelighederne ved at foretage en kompleks markedsundersøgelse og derfor var irrelevante, eftersom det, der førte til skaden, var manglen på en angivelse i klagepunktsmeddelelsen, som ikke indebar nogen særlige tekniske vanskeligheder, ikke krævede nogen særlige supplerende undersøgelser, der ikke havde kunnet gennemføres af tidsmæssige grunde, og hvis fravær ikke kunne tilskrives et uventet eller hændeligt problem.

96 Kommissionen er af den opfattelse, at disse af Retten foretagne konstateringer, for så vidt som de udgør konstateringer af de faktiske omstændigheder, er materielt ukorrekte i betragtning af de forhold, Retten skulle vurdere i sagen, og godtgør, at beviserne er blevet gengivet urigtigt.

97 Retten har under alle omstændigheder tilsidesat sin begrundelsespligt for så vidt angår sin hensyntagen til såvel en manglende angivelse af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, som til, at der ikke skulle foreligge særlige tekniske vanskeligheder ved en sådan angivelse.

98 Den appellerede dom bør derfor i sidste instans i det hele ophæves alene på grundlag af første anbringende.

99 Schneider har nedlagt påstand om, at dette anbringende forkastes.

100 Selskabet har gjort gældende, at anbringendet ikke kan antages til realitetsbehandling, da

— Kommissionen rejser tvivl om bedømmelsen af faktum

— Kommissionen har fremført nye påstande, hvorefter for det første klagepunkt om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i det mindste implicit havde været formuleret i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, ligesom Retten implicit havde konstateret klagepunktet i Schneider I-dommen, og for det andet, at Retten i samme Schneider I-dom havde fastslået, at Schneider havde kunnet blive opmærksom på, at støtten ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt kunne udgøre en vanskelighed

— Kommissionen ikke forklarer, hvorledes dens anbringende hviler på en urigtig gengivelse af beviserne og en tilsidesættelse af begrundelsespligten.

101 Anbringendet er under alle omstændigheder ugrundet.

2. Domstolens bemærkninger

a) Anbringendets tre første led om en underkendelse af den materielle retskraft knyttet til Schneider I-dommen, om materielt ukorrekte konstateringer af de faktiske omstændigheder og om en urigtig gengivelse af beviserne

102 Retskraften vedrører de faktiske og retlige omstændigheder, som en afgørelse rent faktisk eller nødvendigvis har taget stilling til (jf. bl.a. dom af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).

103 Det følger i øvrigt af artikel 225 EF og artikel 58, stk. 1, i statutten for Domstolen, at det alene er Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af akterne i den sag, den har behandlet, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Domstolen har således ikke kompetence til at fastlægge de faktiske omstændigheder og i princippet heller ikke til at bedømme de beviser, Retten har lagt til grund ved fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder. Når disse beviser er blevet forskriftsmæssigt tilvejebragt, og de almindelige retsgrundsætninger og de processuelle regler om bevisbyrde og bevisførelse er blevet overholdt, er det alene Retten, der har kompetence til at vurdere, hvilken bevisværdi der skal tillægges de oplysninger, den har fået forelagt. Rettens vurdering heraf udgør derfor ikke et retsspørgsmål, der som sådant er undergivet Domstolens prøvelsesret, medmindre oplysningerne er gengivet urigtigt (jf. bl.a. dom af 10.7.2008, sag C-413/06 P, Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, Sml. I, s. 4951, præmis 29).

104 Med andre ord udgør Rettens konstatering af de faktiske omstændigheder og vurdering af beviserne et retsspørgsmål, der er undergivet Domstolens prøvelsesret i forbindelse med en appel, henholdsvis når det fremgår af de fremlagte dokumenter, at Rettens konstateringer er materielt urigtige, eller beviserne er gengivet urigtigt (jf. i denne retning dom af 4.3.1999, sag C-119/97 P, Ufex m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1341, præmis 66).

105 Med det undersøgte anbringendes første led om en underkendelse af den materielle retskraft knyttet til Schneider I-dommen søger Kommissionen at godtgøre, at Retten i den appellerede dom har lagt faktiske omstændigheder til grund, der er i modstrid med de faktiske omstændigheder, som der faktisk og nødvendigvis var taget stilling til i Schneider I-dommen, der er blevet retskraftig.

106 Med samme anbringendes andet og tredje led søger Kommissionen i realiteten at godtgøre, at i betragtning af ovennævnte retspraksis:

— er Rettens konstateringer i den appellerede dom materielt ukorrekte med hensyn til de faktiske omstændigheder, der faktisk er lagt til grund i Schneider I-dommen, hvilken urigtighed følger direkte af Schneider I-dommens ordlyd

— foretog Retten i den appellerede dom en urigtig gengivelse af indholdet i Schneider I-dommen i dennes egenskab af bevis, som efter omstændighederne skal fortolkes med henblik på at vurdere de faktiske omstændigheder, der skal undersøges for at afgøre, om Fællesskabets er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold.

107 Anbringendets første tre led nødvendiggør således, at følgende spørgsmål undersøges:

— Hvilke faktiske omstændigheder har Retten i den appellerede doms præmis 152-156 lagt til grund for sin konstatering af, at Kommissionen havde begået en »åbenbar og grov tilsidesættelse« af sine grænser med hensyn til Schneiders ret til forsvar.

— Hvorvidt der er taget stilling til disse faktiske omstændigheder i Schneider I-dommen.

— Hvorvidt disse faktiske omstændigheder, således som de er blevet lagt til grund i den appellerede dom, er i modstrid med de faktiske omstændigheder, der er taget stilling til Schneider I-dommen.

108 Samtlige argumenter fremført i forbindelse med disse tre led skal således behandles først med hensyn til spørgsmålet, om der foreligger en henvisning til klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen, og dernæst, om der forelå vanskeligheder, som kunne være til hinder for en tilstrækkelig klar og præcis formulering af dette klagepunkt i denne retsakt under proceduren for den indgående undersøgelse.

109 Det bemærkes imidlertid, at andet og tredje led må sammenholdes med første led, for så vidt som de vedrører faktiske omstændigheder, som der — hvilket fremgår af den følgende undersøgelse — faktisk og nødvendigvis er taget stilling til i Schneider I-dommen. Leddene er kun selvstændige for så vidt som de vedrører faktiske omstændigheder, som der eventuelt ikke er taget stilling til Schneider I-dommen.

i) Spørgsmålet, om der foreligger en henvisning til klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001

110 I den appellerede doms præmis 140 har Retten bemærket, at Schneider for Retten havde gjort gældende, at Kommissionen i sin klagepunktsmeddelelse af 3. august 2001 ikke havde givet en tilstrækkeligt klar og præcis fremstilling af den indvending imod fusionens forenelighed med fællesmarkedet, hvorefter den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr på engrosdistributionsniveauet.

111 Retten henviste i sin vurdering indledningsvis i den appellerede doms præmis 145-150 til indholdet og rækkevidden af de forpligtelser, der påhvilede Kommissionen i henhold til forordningens artikel 18. Retten udledte heraf i dommens præmis 151, at Schneider havde påberåbt sig, at der var blevet tilsidesat en bestemmelse, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som omhandlet i ordningen om Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold.

112 Retten fastslog herefter i præmis 152, at det »[i] denne forbindelse udgjorde […] en åbenbar og grov tilsidesættelse af forordningens artikel 18, stk. 1 og 3, at Kommissionen, som det skete i det foreliggende tilfælde, havde affattet en meddelelse af klagepunkter på en sådan måde, at Schneider, således som det fremgår af Schneider I-dommen, ikke kunne vide, at denne ikke havde nogen mulighed for at opnå, at fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, medmindre sagsøgeren forelagde afhjælpningsforanstaltninger, der kunne begrænse eller eliminere de tilfælde, hvor sagsøgeren og Legrand ville kunne støtte sig på hinandens stilling på de franske sektormarkeder«.

113 Med denne formulering af den appellerede doms præmis 152, der fastslår, at en af betingelserne for, at Fællesskabet kan ifalde ansvar, er opfyldt, ved en henvisning til, hvad der »fremgår af Schneider I-dommen«, har Retten på dette trin i sit ræsonnement nødvendigvis begrundet sin kvalificering af en »åbenbar og grov tilsidesættelse« med den undersøgelse, den foretog i Schneider I-dommens præmis 440-461, i den heri anvendte ordlyd, vedrørende de omstændigheder, hvorunder klagepunktsmeddelelsen blev udarbejdet.

114 Hvad angår affattelsen af klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 tager Retten således hensyn til følgende faktiske omstændigheder, således som de faktisk blev konstateret og vurderet i Schneider I-dommens præmis 445-453:

— Klagepunktsmeddelelsen har ikke »tilstrækkeligt klart og præcist […] behandlet styrkelsen af Schneiders position i forhold til de franske distributører af elektrisk

lavspændingsudstyr, som ikke kun følger af tilførelsen af Legrands salg på markederne for komponenter til eltavler, men også af Legrands dominerende stilling på markedssegmenterne for elektrisk monteringsmateriel.«

— »Den almindelige konklusion i meddelelsen af klagepunkter opregner de forskellige nationale sektormarkeder, som berøres af fusionen, uden at det herved er klarlagt, hvorledes en markedsposition, som indehaves af den ene af de to anmeldende parter på et givet produktmarked, på den ene eller anden måde styrker den anden parts position på et andet sektormarked.«

— »Meddelelsen af klagepunkter [har ikke] gjort det muligt for Schneider i fuldt omfang at vurdere de konkurrenceproblemer, som ifølge Kommissionen ville opstå på distributionsniveauet på de franske markeder for elektrisk lavspændingsudstyr som følge af den anmeldte fusion.«

115 Retten lægger således med sin henvisning i den appellerede dom til Schneider I-dommen langt fra blot til grund, at klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke er angivet i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, men tager netop — ligesom i Schneider I-dommen — hensyn til, at spørgsmålet, om den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke er tilstrækkeligt klart og præcist anført i klagepunktsmeddelelsens indhold, samt til, at dette spørgsmål ikke udtrykkeligt er nævnt i klagepunktsmeddelelsens almindelige konklusion.

116 Retten kan på denne baggrund ikke foreholdes at have underkendt den retskraft, der er knyttet til disse faktiske omstændigheder, som der er taget stilling til i Schneider I-dommen.

117 Denne konklusion anfægtes ikke af den omstændighed, at Retten i den appellerede doms præmis 155 med henblik på at underkende Kommissionens argument om, at denne var ansvarsfri, efterfølgende bemærkede, at det, der førte til skaden, var »manglen på en væsentlig angivelse i meddelelsen af klagepunkter, som var af afgørende betydning for [den negative beslutning]«. I ovennævnte kontekst må udtrykket

»manglen på en væsentlig angivelse« forstås som en henvisning til en tilstrækkelig klar og præcis angivelse af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling.

118 Under alle omstændigheder kan Rettens anvendelse af udtrykket »manglen« ikke anses for at indebære, at Retten anlagde den påståede urigtige vurdering i den appellerede doms præmis 152, hvorefter Schneider »ikke kunne vide, at denne ikke havde nogen mulighed for at opnå, at fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, medmindre selskabet forelagde afhjælpningsforanstaltninger, der kunne begrænse eller eliminere de tilfælde, hvor selskabet og Legrand ville kunne støtte sig på hinandens stilling på de franske sektormarkeder«.

119 Retten foretog i Schneider I-dommen en vurdering af, om klagepunktsmeddelelsen havde gjort det muligt for Schneider at have fuldt kendskab til, at en støttesituation kunne udgøre et grundlag for at erklære fusionen uforenelig, dvs. kunne udgøre en endelig hindring for fusionen.

120 Ligesom en manglende angivelse af et klagepunkt kan en uklar og upræcis affattelse heraf, som ikke — med den ordlyd, der er anvendt i Schneider I-dommens præmis 453 — gør det muligt »i fuldt omfang« at vurdere visse konkurrenceproblemer, hindre de berørte virksomheder i at være klar over disse konkurrenceproblemers afgørende karakter med hensyn til resultatet af kontrolproceduren.

121 Følgelig fastslog Retten i Schneider I-dommens præmis 455, 456, 458 og 460, at Schneider:

— var blevet »frataget muligheden for med realitetsanbringender at imødegå Kommissionens antagelse om, at Schneiders dominerende stilling inden for

sektoren for komponenter til fordelings- og gruppetavler ville blive styrket på distributionsniveauet i Frankrig som følge af Legrands dominerende stilling for så vidt angår monteringsmateriel«

— »[…] hverken [havde] fået lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger hertil i sit svar på klagepunktsmeddelelsen eller under høringen den 21. august 2001«

— måtte »anses for ikke at have fået lejlighed til på hensigtsmæssig vis og rettidigt at fremsætte forslag til afståelse af aktiver i tilstrækkeligt omfang til, at de af Kommissionen konstaterede konkurrenceproblemer på de pågældende franske sektormarkeder kunne være løst«

— »[…] indirekte [kunne] været blevet frataget muligheden for at opnå Kommissionens godkendelse af de foreslåede afhjælpningsforanstaltninger, som kunne være givet, hvis de anmeldende parter havde været i stand til rettidigt at fremsætte forslag til afvikling af tilstrækkeligt omfang til at løse alle de konkurrenceproblemer, Kommissionen havde konstateret på distributionsniveauet i Frankrig«.

122 Udtrykkene »frataget muligheden«, »[ikke] har […] fået lejlighed«, »ikke har fået« og »kan […] indirekte været blevet frataget« afspejler herved Rettens vurdering i Schneider I-dommen, hvorefter Schneider på grund af den fejl, som klagepunktsmeddelelsen er behæftet med, ikke havde mulighed for at få kendskab til klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stillings afgørende karakter.

123 Når Retten i den appellerede doms præmis 152 på denne baggrund udtaler, at »Schneider […] ikke kunne vide, at denne ikke havde nogen mulighed for at opnå, at fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, medmindre sagsøgeren

forelagde afhjælpningsforanstaltninger«, følger dette ikke af en vurdering, der er forskellig fra den, Retten foretog i Schneider I-dommen, men udtrykker blot i andre ord den samme vurdering.

124 Tilsvarende, når Retten i den appellerede doms præmis 155 fastslår, at »læsningen af meddelelsen af klagepunkter som helhed [ikke ville] kunne opveje« det problem, der opstår som følge af meddelelsens affattelse, indebærer dette heller ikke nogen uoverensstemmelse i vurderingen. Den omstændighed, at der i Schneider I-dommen tages hensyn til, at det er umuligt at få kendskab til den hindring, som en støtte udgør, forudsætter netop, for at den kan lægges til grund, at en læsning af klagepunktsmeddelelsen som helhed ikke kan opveje meddelelsens mangelfulde affattelse.

125 Det følger af det ovenfor anførte, at Kommissionens argument om, at klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 indeholder en henvisning til klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke kan tiltrædes.

ii) Spørgsmålet, om der foreligger vanskeligheder, der er til hinder for en tilstrækkelig klar og præcis formulering af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001

126 Ved læsning af Schneider I-dommens præmis 437 ff. konstateres det for det første, at Retten ikke i denne dom tog stilling til de faktiske omstændigheder med hensyn til, om angivelsen af et klagepunkt om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 indebar nogen »særlige tekniske vanskeligheder« for Kommissionen.

127 Det bemærkes herefter, at denne omstændighed ikke henhører under en konstatering af de faktiske omstændigheder, men under en vurdering heraf.

128 De to første led af anbringendet om henholdsvis en underkendelse af den materielle retskraft og en materielt ukorrekt konstatering af de faktiske omstændigheder, er derfor irrelevante.

129 Hvad angår anbringendets tredje led skal der foretages en realitetsprøvelse af, om Rettens konstatering, hvorefter angivelsen af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke indebar »nogen særlige tekniske vanskeligheder«, skyldes en urigtig gengivelse af beviserne.

130 Herved bemærkes, at angivelsen i en klagepunktsmeddelelse af et klagepunkt såsom et klagepunkt om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke forudsætter, at det efter en udtømmende økonomisk gennemgang fuldt ud påvises, at klagepunktet er begrundet.

131 En sådan påvisning, der på fusionsområdet faktisk kan indebære store vanskeligheder, skal først foreligge i konklusionen af proceduren, på grundlag af bl.a. bemærkninger fra de pågældende virksomheder, der i klagepunktsmeddelelsen er forskriftsmæssigt oplyst om, at der foreligger konkurrenceproblemer, således at de effektivt kan udøve deres ret til forsvar.

132 På stadiet for klagepunktsmeddelelsen skal Kommissionen ikke tilstrækkeligt klart og præcist angive, at problematikken med hensyn til, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, kan være til hinder for, at fusionen erklæres for forenelig.

133 Det må på denne baggrund erkendes, at Rettens vurdering af, at der ikke foreligger nogen særlige tekniske vanskeligheder for at angive et problem i forhold til, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke skyldes en urigtig gengivelse af de beviser, der er fremlagt for Retten.

134 Heraf følger, at de tre første led i første anbringende må forkastes.

b) Anbringendets fjerde led om en tilsidesættelse af begrundelsespligten

135 Det følger af fast retspraksis, at det ikke i medfør af begrundelsespligten påhviler Retten i sin fremstilling udtømmende og et for et at behandle alle de argumenter, der er fremført af parterne i sagen, og at begrundelsen således kan fremgå indirekte, forudsat at de berørte parter kan få kendskab til begrundelsen for, at Retten ikke har godtaget deres argumenter, og således, at Domstolen kan råde over de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udøve sin prøvelsesret (jf. bl.a. dom af 9.9.2008, forenede sager C-120/06 P og C-121/06 P, FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 6513, præmis 96 og den deri nævnte retspraksis).

136 I den appellerede doms præmis 152 henviser Retten med hensyn til spørgsmålet om angivelse af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, til det, der »fremgår af Schneider I-dommen« med hensyn til den måde, hvorpå klagepunktsmeddelelsen var blevet affattet.

137 Som bemærket i denne doms præmis 114 henviser Retten således til de faktiske omstændigheder, der er taget i betragtning i Schneider I-dommens præmis 445 og 453, og som er omfattet af første anbringendes første tre led. Henvisningen gør det således muligt at forstå, at Retten begrunder sin kvalificering af en »åbenbar og grov tilsidesættelse« i disse faktiske omstændigheder.

138 Som det fremgår af denne doms præmis 117 findes den foretagne henvisning desuden i en kontekst, der gør det muligt at udlede indholdet af udtrykket »manglen på en væsentlig angivelse«, der efterfølgende er anvendt i den appellerede doms præmis 155.

139 Hvad angår vurderingen, hvorefter angivelsen af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen ikke indebar nogen særlige tekniske vanskeligheder, fremhæver Retten i den appellerede doms præmis 155 i det væsentlige med en tilstrækkelig begrundelse den sondring, der skal foretages mellem dels realitetsanalysen af de relevante markeder med henblik på at godtgøre en uforenelighed med fællesmarkedet, dels den blotte angivelse i klagepunktsmeddelelsen af et konkurrenceproblem, der med forbehold af de berørte virksomheders bemærkninger kan udgøre en hindring for, at fusionen erklæres for forenelig.

140 Af det anførte fremgår, at første anbringendes fjerde led også må forkastes.

141 Det første anbringende må derfor som helhed forkastes, uden at det er fornødent at tage stilling til formalitetsindsigelsen.

B — *Det andet anbringende om, at Retten med urette fastslog, at Kommissionen havde begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder*

1. Parternes argumenter

142 Kommissionen har opdelt sit andet anbringende i to led om henholdsvis en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder og en tilsidesættelse af begrundelsespligten.

143 Kommissionen har i forbindelse med det første led af dette anbringende erkendt, at i ordningen om Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold kan selve den omstændighed, at der er begået en tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, være tilstrækkelig til, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse, såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn.

144 Kommissionen har erkendt, at dens pligt til at formulere klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, tilstrækkeligt klart og præcist hvad angår gennemførelsen af retten til at afgive udtalelse i henhold til forordningens artikel 18, stk. 1 og 3, ikke fulgte af dens udøvelse af et skøn, men alene af en anvendelse af de relevante processuelle regler.

145 Kommissionen er imidlertid af den opfattelse, at Retten ud over at tage hensyn til det begrænsede — eller ikke eksisterende — skøn, Kommissionen havde med hensyn til Schneiders ret til at afgive udtalelse, nødvendigvis burde have taget hensyn til kompleksiteten af de forhold, der skulle reguleres, og som institutionen skulle tage stilling til under den administrative procedure.

146 Kommissionen har anført, at den for Retten gjorde gældende, at affattelsen af klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001 havde været særlig kompleks under hensyn til ikke blot det tidspres, der påhvilede den, men også og særligt omfanget af de konkurrenceproblemer, der opstår ved en fusion, der dækker talrige nationale sektormarkeder. En klar og tilstrækkelig præcis angivelse af hvert af de klagepunkter, som Kommissionen formulerede med hensyn til hvert nationalt sektormarked, ville således have været særdeles komplekst ikke blot begrebsmæssigt, men også med hensyn til affattelsen.

147 Klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, indebar i sig selv en særlig og supplerende kompleksitet med hensyn til den omstændighed, at udfærdigelsen og affattelsen heraf ikke forudsatte en gennemgang af hvert enkelt nationalt sektormarked for sig selv, således som det var tilfældet for de andre klagepunkter, der er angivet i klagepunktsmeddelelsen, men en tværgående

analyse af markederne for elektrisk lavspændingsudstyr på markederne i hver medlemsstat, herunder sektormarkederne, for hvilke fusionen ikke gav anledning til horisontale konkurrenceproblemer.

148 Angivelsen af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, der udgør et komplekst økonomisk begreb, ville have gjort det nødvendigt at stille parterne og deres konkurrenter på en række nationale sektormarkeder i hver medlemsstat i forhold til hinanden og derefter undersøge distributionsstrukturen og forbindelserne mellem leverandører og grossister i hver stat.

149 Kommissionen har understreget, at den ikke har påberåbt sig vanskelighederne ved at godtgøre, at klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i realiteten er begrundet, men derimod den særlige kompleksitet, der er forbundet med en tilstrækkelig klar og præcis angivelse af dette klagepunkt.

150 Kommissionen har anført, at Schneider for Retten gjorde gældende, at selskabet siden meddelelsen af fusionen havde bestridt, at der forelå en situation, hvor den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, hvilket burde have gjort det så meget mindre vanskeligt for Kommissionen tilstrækkeligt klart og præcist at angive et klagepunkt herom. Kommissionen havde følgelig svaret, at denne omstændighed snarere kunne anses for at gøre den begåede procedurefejl endnu mindre grov.

151 Kommissionen har anført, at eftersom Schneider selv havde minimiseret virkningen af problematikken om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, kunne den omstændighed, at klagepunktet herom ikke var blevet angivet med tilstrækkelig klarhed og præcision, under alle omstændigheder ikke udgøre en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse.

152 Kommissionen har understreget, at Retten i den foreliggende sag burde have fastslået, at Kommissionen ved under stort tidspres at udfærdige en meddelelse om klagepunkter

på 145 sider var stillet over for en meget kompleks situation, der skulle administreres, hvilket udelukkede, at der kunne foreligge en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse.

153 Inden for rammerne af det andet anbringendes andet led har Kommissionen gjort gældende, at det påhviler Retten med særligt omhu at angive de grunde, der har ført den til at konkludere, at den tilsidesættelse, der blev konstateret i Schneider I-dommen, var tilstrækkeligt kvalificeret.

154 Kommissionen har anført, at Retten praktisk talt ikke gav nogen begrundelse herfor i den appellerede dom.

155 Denne begrundelse giver ikke mulighed for at forstå, hvorfor de forskellige begrænsninger af forskellig art, der blev påberåbt, ikke svækkede tilsidesættelsens betydning.

156 Retten gav under alle omstændigheder ikke en tilstrækkelig besvarelse af de relevante argumenter, som Kommissionen havde fremført for Retten, navnlig at institutionen

— havde rejst problemet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i flere betragtninger i klagepunktsmeddelelsen

— havde påberåbt sig vanskeligheder knyttet til, at klagepunktsmeddelelsen skulle udarbejdes inden for en kort frist, og at der var tale om en kompliceret vurdering af såvel de grundlæggende argumenter — hvoraf klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, kun udgjorde et af flere relevante punkter — som de foreslåede afhjælpningsforanstaltninger

— havde påstået, at den omstændighed, at Schneider gav Kommissionen oplysninger, ifølge hvilke fusionen ikke ville frembyde nogen problemer med hensyn til, at den ene fusionsdeltager kunne støtte sig på den andens stilling, snarere kunne anses for at gøre den begåede procedurefejl endnu mindre grov

— havde gjort gældende, at Kommissionen kunne anse sig for at være i god tro med hensyn til retten til i sin beslutning om uforenelighed at indføje faktiske og retlige argumenter om det tidligere identificerede klagepunkt om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling

— havde gjort gældende, at kravet om klarhed i klagepunktsmeddelelsen på området for fusioner endnu ikke var tilstrækkeligt klart fastslået i retspraksis på tidspunktet for de faktiske omstændigheder.

157 Schneider har nedlagt påstand om, at det andet anbringende forkastes.

158 Det andet anbringendes første led kan ikke antages til realitetsbehandling, for så vidt som det vedrører vurderingen af de faktiske omstændigheder og udgør et nyt anbringende, nemlig et anbringende om en påstået kompleksitet med hensyn til affattelsen af angivelsen af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling.

159 Det undersøgte anbringende er under alle omstændigheder ikke begrundet.

2. Domstolens bemærkninger

a) Anbringendets første led om en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder

160 Der gælder flere betingelser for, at Fællesskabet kan ifalde ansvar uden for kontraktforhold. I tilfælde, hvor der foreligger en retsstridig juridisk foranstaltning, er en af betingelserne, at der er sket en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder. Hvad angår denne betingelse er det afgørende kriterium for at antage, at tilsidesættelsen af fællesskabsretten er tilstrækkelig kvalificeret, at den pågældende fællesskabsinstitution åbenbart og groft har overskredet grænserne for sin skønsbeføjelse. Såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en tilsidesættelse af fællesskabsretten, være tilstrækkelig til, at der foreligger en kvalificeret tilsidesættelse (dom af 19.4.2007, sag C-282/05 P, Holcim (Deutschland) mod Kommissionen, Sml. I, s. 2941, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).

161 I den praksis, Domstolen har udviklet vedrørende Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold, tages der i givet fald hensyn til kompleksiteten af de forhold, der skal reguleres (dommen i sagen Holcim (Deutschland) mod Kommissionen, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).

162 Det er i nærværende sag ubestridt, at den påberåbte ulovlighed, således som Retten med rette har fastslået i den appellerede doms præmis 145-151, består i en tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, nemlig forordningens artikel 18, stk. 3, der foreskriver anvendelse af princippet om retten til forsvar.

163 Herved bemærkes indledningsvis, at klagepunktsmeddelelsen er et væsentligt dokument for gennemførelsen af dette princip.

164 Med henblik på at sikre den effektive udnyttelse af retten til forsvar fastsætter dette dokument genstanden for den af Kommissionen iværksatte administrative procedure og er således til hinder for, at Kommissionen i den beslutning, som danner afslutningen på proceduren, tager andre klagepunkter i betragtning (dommen i sagen Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, præmis 63).

165 Forordningens artikel 18, stk. 3, indebærer derfor, at Kommissionen, når den under proceduren for den indgående undersøgelse efter klagepunktsmeddelelsen konstaterer, at et konkurrenceproblem, der kan medføre en erklæring om uforenelighed, ikke er tilstrækkeligt angivet i denne meddelelse, enten må give afkald på dette klagepunkt på tidspunktet for sin endelige beslutning eller give de berørte virksomheder lejlighed til før den endelige beslutning at fremsætte deres bemærkninger om realiteten og at foreslå passende afhjælpningsforanstaltninger.

166 Det skal herefter bemærkes, at Kommissionens pligt til at formulere klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, tilstrækkeligt klart og præcist, således som denne institution har erkendt, blot følger af en anvendelse af de relevante processuelle regler, således at skønnet med hensyn til Schneiders ret til at afgive udtalelse var stærkt begrænset eller ikke eksisterende.

167 De led i anbringendet, der undersøges, hviler for det første på det forhold, at Retten foreholdes ikke at have taget hensyn til kompleksiteten af de forhold, der skal reguleres, med henblik på at udelukke, at der forelå en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse.

168 Dette led bygger således på en kritik af vurderingen af de faktiske omstændigheder i den appellerede doms præmis 155, hvorefter det ikke ville indebære »nogen særlige tekniske vanskeligheder« at indføje klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, i klagepunktsmeddelelsen af 3. august 2001, hvilken vurdering henhører under Rettens kompetence.

169 Påstanden om en urigtig gengivelse af beviserne er allerede hvad angår den pågældende vurdering fundet ugrundet i denne doms præmis 133.

170 Kommissionens argument om kompleksiteten af de forhold, der skal reguleres, der er påberåbt med henblik på at bevise en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder, kan derfor ikke tiltrædes.

171 Det andet anbringendes første led hviler for det andet på det forhold, at Retten foreholdes at have kvalificeret Kommissionens adfærd som en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse, mens Schneider, idet selskabet selv fra anmeldelsen af fusionen havde minimiseret virkningen af problematikken om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, havde været opmærksom på det rejste konkurrenceproblem, hvilket havde gjort den begåede procedurefejl mindre grov.

172 Hvis det forudsættes, at Schneider siden anmeldelsen af fusionen faktisk præventivt havde forsikret Kommissionen om, at fusionen ikke udgjorde et problem derved, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ville en utilstrækkelig klar og præcis angivelse af klagepunktet herom i klagepunktsmeddelelsen imidlertid langt fra gøre virksomheden opmærksom på en risiko for en erklæring om uforenelighed, men derimod kunne bestyrke virksomheden i sin opfattelse og afholde den fra i forbindelse med forberedelsen af sine udtalelser at fremkomme med supplerende begrundelser og/eller foreslå passende afhjælpningsforanstaltninger.

173 Heraf følger, at Retten ikke har begået en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder, idet den fastslog en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse uden at tage stilling hverken på den ene side til, om de forhold, der skal reguleres, var komplekse, eller på den anden side til det kendskab, som Schneider havde haft til risikoen for fusionen på grund af et problem derved, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling.

174 Heraf følger, at det andet anbringendes første led som helhed må forkastes, uden at det er fornødent at tage stilling til formalitetsindsigelsen.

b) Anbringendets andet led om en tilsidesættelse af begrundelsespligten

175 Således som det fremgår af denne doms præmis 135, påhviler det ikke i medfør af begrundelsespligten Retten udtømmende at besvare alle de argumenter, der er fremført af parterne i sagen, og det er således tilstrækkeligt, at begrundelsen selv indirekte gør det muligt for de berørte parter at få kendskab til begrundelsen for, at deres argumenter ikke er blevet tiltrådt, og at Domstolen derefter kan udøve sin prøvelsesret.

176 I den appellerede dom fremhævede Retten med henblik på at begrunde sin konstatering af, at der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse, indledningsvis i præmis 145-150 under henvisning til en mangfoldig retspraksis, hvor vigtig klagepunktsmeddelelsen er for udøvelsen af retten til forsvar.

177 Retten bemærkede således, at

— »det af forordningens artikel 18, stk. 3, [følger,] at Kommissionen alene må bygge sine beslutninger om uforenelighed på punkter, med hensyn til hvilke de berørte virksomheder har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger«

— »[v]irksomheder, som er deltagere i en fusion af fællesskabsdimension, […] nemlig som adressater for en offentlig myndigheds beslutninger, der føleligt berører deres interesser, i rette tid [skal] have lejlighed til at fremføre deres synspunkter og […] i

dette øjemed klart og rettidigt [skal] underrettes om det væsentligste i Kommissionens indvendinger mod den anmeldte fusion (jf. i denne retning Domstolens dom af 23.10.1974, sag 17/74, Transocean Marine Paint mod Kommissionen, Sml. s. 1063, præmis 15, og Rettens dom af 4.3.1999, sag T-87/96, Assicurazioni Generali og Unicredito mod Kommissionen, Sml. II, s. 203, præmis 88)«

— »[m]eddelelsen af klagepunkter har særlig betydning i denne forbindelse, eftersom det er dens specifikke formål at give de berørte virksomheder mulighed for at reagere på de betænkeligheder, den regulerende institution har udtrykt, dels ved at fremføre deres synspunkter angående disse, dels ved eventuelt at forelægge Kommissionen foranstaltninger, der skal afhjælpe de skadelige virkninger af den anmeldte fusion«

— »[d]enne garanti, som henhører under de grundlæggende garantier, fællesskabsretten giver med hensyn til den administrative sagsbehandling, er af særlig betydning i forbindelse med kontrollen med fusioner af virksomheder (jf. i denne retning Domstolens dom af 21.11.1991, sag C-269/90, Technische Universität München, Sml. I, s. 5469, præmis 14)«.

178 I den appellerede doms præmis 152 henviser Retten herefter til Schneider I-dommen med henblik på sin vurdering af konsekvenserne for udøvelsen af retten til forsvar af den mangelfulde affattelse af klagepunktsmeddelelsen.

179 Retten støttede sig således på de forhold, den havde taget stilling til i Schneider I-dommens præmis 445 og 453 ff., dvs. at

— meddelelsen ikke tilstrækkeligt klart og præcist havde behandlet et klagepunkt om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling

— den almindelige konklusion i denne meddelelse ikke havde klarlagt, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling

— meddelelsen havde frataget Schneider muligheden for med realitetsanbringender at imødegå Kommissionens antagelse og for på hensigtsmæssig vis og rettidigt at fremsætte forslag til passende afhjælpningsforanstaltninger.

180 Af sidstnævnte forhold udleder Retten i det væsentlige i samme præmis 152 i den appellerede dom, hvis ordlyd er gentaget i denne doms præmis 112, den afgørende konklusion, at det ikke var gjort muligt for Schneider at blive opmærksom på, at et problem med hensyn til, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, kunne indebære, at den anmeldte fusion erklæredes uforenelig.

181 I den appellerede doms præmis 153 fremhævede Retten den skadelige virkning af denne situation, idet den understregede, at de afhjælpningsforanstaltninger, Schneider foreslog, følgelig var objektivt uegnede til at løse det særlige problem med hensyn til, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling på de pågældende franske sektormarkeder.

182 Endelig undersøgte Retten i dommens præmis 155 mere specifikt betingelsen for en kvalificering som en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse med hensyn til spørgsmålet, om de forhold, der skulle reguleres, var komplekse, idet den hovedsageligt foretog en sondring mellem en fuldstændig realitetsanalyse af et konkurrenceproblem og angivelsen af dette problem, for at fastslå, at en simpel angivelse ikke indebar nogen særlige vanskeligheder.

183 Det må fastslås, at Retten med alle disse betragtninger:

— gjorde det muligt for Kommissionen at erkende grundene til, at Retten fandt, at der forelå en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse, og for Domstolen at udøve sin ret til at prøve denne retlige kvalifikation

— gav sagsøgeren udtrykkelige og stiltiende svar på de argumenter, selskabet har fremført.

184 Det følger heraf, at andet anbringendes andet led skal forkastes.

185 Følgelig bør det andet anbringende forkastes i sin helhed.

C — *Det tredje anbringende om, at Retten med urette fastslog, at der forelå en direkte årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og den skade, Schneider har lidt på grund af den indrømmede nedsættelse af salgsprisen for Legrand*

1. Parternes argumenter

186 Det tredje anbringende om ophævelse af den appellerede dom er udtrykt i fem led om, at Retten — idet den fastslog, at der forelå en direkte årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og den skade, Schneider har lidt på grund af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som blev indrømmet til gengæld for den udsættelse til den 10. december 2002 af den effektive gennemførelse af salget, der var aftalt den 26. juli 2002 — henholdsvis:

— foretog materielt ukorrekte konstateringer af de faktiske omstændigheder med henblik på at fastslå for det første, at Schneider var nødsaget til at afslutte forhandlingerne om salget og salgsprisen for Legrand den 26. juli 2002, for det andet, at den 10. december 2002, der var den udskudte dato, som var aftalt for den effektive gennemførelse af salget, var tilstrækkeligt senere end det tidspunkt, hvorpå Schneider I-dommen kunne forventes afsagt, til at Schneider kunne sikre sig mulighed for at opnå, at Kommissionen vurderede fusionen på ny ved at fremlægge nye afhjælpningsforanstaltninger, og for det tredje, at der herved forelå en årsagsforbindelse mellem den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse og den af Schneider påståede nedsættelse af salgsprisen

— gengav beviserne urigtigt med hensyn til stillingtagen til disse tre spørgsmål

— begik en fejl ved den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder

— behæftede sin beslutning med en selvmodsigende begrundelse med hensyn til undersøgelsen i dommens præmis 260-286, der tidligere havde medført, at Retten havde udelukket, at der var årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og det pågældende samlede værditab, som aktiverne led i perioden fra Schneiders erhvervelse af dem, til de senere blev afhændet

— foretog materielt ukorrekte konstateringer af de faktiske omstændigheder og begik retlige fejl med henblik på at fastslå, at Schneider ikke havde bidraget til realiseringen af det samlede tab, mens en modsat konklusion blev draget i præmisserne, nemlig for det første, at Schneider var bekendt med de konkurrenceproblemer, som nødvendigvis opstod som følge af den situation, hvor den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, som blev frembragt af fusionen, for det andet, at selskabet havde givet afkald på sin begæring om udsættelse af gennemførelsen af beslutningen om deling og ikke efterfølgende havde anlagt sag om foreløbige forholdsregler med hensyn til pligten til at sælge Legrand, og for det tredje havde valgt at sælge Legrand på et tidspunkt, hvor det ikke var forpligtet hertil.

187 Kommissionen har til støtte for sit tredje anbringende bl.a. gjort gældende, at Schneider som følge af Schneider I-dommen og Schneider II-dommen og særligt annullationen af beslutningen om deling, der fulgte heraf, den 10. december 2002 ikke var forpligtet til at sælge Legrand, hvilket er en »nødvendig betingelse for, at det pågældende tab kunne opstå«.

188 Schneider har gjort gældende, at anbringendets tre første led ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi de vedrører den konstatering af de faktiske omstændigheder, der er foretaget i den appellerede dom. Selskabet har anført, at anbringendets femte led heller ikke kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som den argumentation, der er indeholdt heri, fremføres for første gang på dette trin i tvisten.

189 Selskabet har for det øvrige gjort gældende, at de argumenter, der er fremført med hensyn til tredje anbringende, er ugrundede eller irrelevante.

2. Domstolens bemærkninger

190 Indledningsvis skal anbringendets tredje og femte led undersøges samlet, for så vidt som de vedrører indvirkningen af den faktiske overdragelse af Legrand, der fandt sted den 10. december 2002.

a) Formaliteten

191 Det bemærkes, at når Retten har fastlagt eller vurderet de faktiske omstændigheder, har Domstolen i henhold til artikel 225 EF kompetence til at gennemføre en kontrol med den retlige subsumption af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, Retten har draget (jf. bl.a. dommen i sagen Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, præmis 29, og dom af 19.3.2009, sag C-510/06 P, Archer Daniels Midland mod Kommissionen, Sml. I, s. 1843, præmis 105).

192 På området for Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold er spørgsmålet, om der er årsagsforbindelse mellem den omstændighed, der har givet anledning til skadens opståen og skaden, hvilket er en betingelse for, at dette ansvar kan ifaldes, et retsspørgsmål, som derfor er undergivet Domstolens prøvelsesret.

193 På denne baggrund kan det undersøgte anbringendes tredje led antages til realitetsbehandling, for så vidt som det netop sigter på en prøvelse af den retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder, som Retten har foretaget med henblik på at fastslå, at der er årsagsforbindelse mellem Kommissionens fejl og den skade, Schneider påstår at have lidt, og for så vidt som denne prøvelse, således som det skal påvises nedenfor, i denne sag kan foretages uden at betvivle den foretagne konstatering og vurdering af de faktiske omstændigheder.

194 Det skal i øvrigt fastslås, at argumentet i femte led, hvorefter Schneider havde valgt at sælge Legrand på et tidspunkt, hvor det ikke var forpligtet hertil, i modsætning til, hvad Schneider har anført, ikke er fremsat for første gang under appellen.

195 Kommissionen har således i den duplik, den indgav i første instans, i sin anfægtelse af, at der var en årsagsforbindelse, udtrykkeligt gjort gældende, at

— Kommissionens beslutning om at genåbne proceduren for den indgående undersøgelse efter Schneider I-dommen og Schneider II-dommen ikke på nogen måde gjorde salget uafværgelig

— Kommissionen på ingen måde pålagde Schneider at sælge sine aktier, hvorfor Schneider havde mulighed for at anvende den opsigelsesklausul, som selskabet havde forhandlet sig til, med henblik på ikke at gennemføre salget

— det var på grund af sit valg om ikke at foreslå passende foranstaltninger til afhjælpning af de problemer, der var foranlediget af fusionen i Frankrig, at Schneider havde valgt at gennemføre salget af Legrand, og ikke på grund af nogen fejlbehæftet retsakt fra Kommissionen.

196 Anbringendets femte led kan på denne baggrund antages til realitetsbehandling, for så vidt som det indeholder argumentet om, at Schneider havde valgt at sælge Legrand på et tidspunkt, hvor selskabet ikke var forpligtet hertil.

b) Realiteten

197 Retten udtalte i den appellerede doms præmis 303, at det påhviler den at undersøge, om den ulovlighed, hvormed den negative beslutning er behæftet, førte til et fald i den værdi, de af Schneider ejede andele af Legrands kapital blev ansat til i salgsaftalen.

198 I dommens præmis 315 og 316 fastslog Retten følgende:

— Den tilsidesættelse af retten til kontradiktion, der gjorde den negative beslutning ugyldig, må anses for at have en tilstrækkeligt direkte forbindelse med udsættelsen i salgsaftalen af fristen for den effektive gennemførelse af salget af Legrand til den 10. december 2002, eftersom udsættelsen var nødvendig for at gøre det muligt for Schneider effektivt at udøve den ret, enhver borger har til en lovlig beslutning, hvorved det afgøres, om en forskriftsmæssigt anmeldt fusion er forenelig med fællesmarkedet, og til, eventuelt, at blive hørt inden for rammerne af en procedure, der yder ham de krævede garantier.

— Den af Retten fastslåede kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten må følgelig anses for ligeledes at have en tilstrækkeligt direkte forbindelse med den skade, Schneider har lidt på grund af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som uundgåeligt fulgte af udsættelsen af den effektive gennemførelse af salget.

199 Med henblik på at nå til denne konklusion henviste Retten i den appellerede doms præmis 304-312 i al væsentlighed til følgende forhold:

— Indledningen af forhandlingerne om salget af Legrand og indgåelsen af salgsaftalen den 26. juli 2002 var en direkte følge af den negative beslutning, som ganske vist var ulovlig, men som havde fuld retsvirkning, indtil den blev annulleret ved Schneider I-dommen, der blev afsagt den 22. oktober 2002.

— Schneider var som følge af denne beslutning nødsaget til at indlede og afslutte forhandlinger om salget endnu før afsigelsen af den dom, hvori der skulle træffes afgørelse om dets annullationssøgsmål.

— Schneider var på grund af den negative beslutning nødsaget til på samme tid at fastsætte en salgspris i den aftale, der blev indgået den 26. juli 2002, og sikre sig mulighed for at udsætte den effektive gennemførelse af salget indtil den 10. december 2002.

— Dette tidspunkt var tilstrækkeligt senere end det, hvorpå Schneider I-dommen kunne forventes afsagt, til, at Schneider både kunne opnå bekræftelse af, at den negative beslutning var lovlig, hvis selskabet ikke fik medhold, og, hvis beslutningen derimod blev annulleret, sikre sig mulighed for at opnå, at Kommissionen vurderede fusionen på ny ved at fremlægge nye afhjælpningsforanstaltninger med henblik på en endelig beslutning, hvori der blev truffet en lovlig afgørelse om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

— Denne nødvendighed af at udsætte den effektive gennemførelse af salget nødsagede Schneider til at indrømme erhververen en nedsættelse af prisen i forhold til den pris, selskabet kunne have opnået, hvis der var sket et bindende salg, hvis den negative beslutning ikke var kendt retsstridig.

— Udsættelsen til den 10. december 2002 af det effektive salg indebar, at erhververen blev indrømmet en godtgørelse for risikoen for forringelse af værdien af Legrand-aktiverne, om så blot fordi kurserne på industriaktier kunne udvikle sig ugunstigt i perioden fra undertegnelsen af salgsaftalen til den mellem kontrahenterne aftalte sidste frist for den effektive gennemførelse af salget.

200 Det må konstateres, at Schneider den 26. juli 2002, på hvilket tidspunkt selskabet med Wendel-KKR indgik en aftale om overdragelse af Legrand, hvorefter overdragelsen skulle realiseres senest den 10. december 2002 med forbehold af Schneiders opsigelse heraf mod betaling af en opsigelseserstatning på 180 mio. EUR, var forpligtet til at indlede en overdragelsesprocedure til gennemførelse af beslutningen om deling.

201 Det må dog fastslås, at Kommissionen den 26. juli 2002 efter den af Schneider indledte hasteprocedure, som selskabet frafaldt, havde forlænget den oprindelige frist den 5. november 2002 til den 5. februar 2003, og at Retten, som havde imødekommet begæringen om en hasteprocedure, havde annulleret den negative beslutning ved Schneider I-dommen den 22. oktober 2002, altså inden den i kontrakten fastsatte frist for overdragelsens gennemførelse.

202 Schneider besluttede i denne kontekst ikke at udøve sin opsigelsesmulighed inden for den frist, der udløb den 5. december 2002, og således at lade salget få virkning den 10. december 2002.

203 Det fremgår af sagens akter, at Schneider traf denne beslutning hovedsageligt på grundlag af en frygt for ikke ved genoptagelsen af proceduren for den indgående

undersøgelse selv efter forslag af afhjælpningsforanstaltninger at opnå en beslutning, hvorved det konstateres at fusionen er forenelig, selv om:

— En risiko for en beslutning om uforenelighed med fællesmarkedet er forbundet med enhver kontrolprocedure, det være sig fra starten eller efter annullation af en første beslutning om uforenelighed ved genoptagelsen af proceduren for den indgående undersøgelse.

— En beslutning om uforenelighed i alle tilfælde er underlagt Fællesskabets retsinstanser prøvelsesret.

204 Den logiske konsekvens af annullationen af negativbeslutningen og af beslutningen om deling havde været, at Schneider deltog i genoptagelsen af proceduren for den indgående undersøgelse indtil dennes udløb, på hvilket tidspunkt, således som Kommissionen i det væsentlige har anført under appellen, et af følgende to ting ville ske:

— Enten ville der blive vedtaget en beslutning, hvorved det fastsloges, at fusionen var forenelig, i hvilket tilfælde Schneider ikke ville være forpligtet til at sælge Legrand og derfor ikke ville lide skade i form af den påståede prisnedsættelse.

— Eller der ville blive vedtaget en beslutning om uforenelighed og en beslutning om deling, i hvilket tilfælde salget ville være den retlige konsekvens af den fastslåede uforenelighed og derfor ikke ville give anledning til en skade, der kunne søges erstattet, idet et sådant salg henhørte under den risiko, som normalt påtages af en virksomhed, der udøver den mulighed, der er omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 3, for at gennemføre en fusion ved et offentligt ombytningstilbud før Kommissionens beslutning om denne fusion.

205 Det forekommer derfor, at Retten ikke har draget konsekvenserne af sine egne konstateringer og har begået en fejl ved den retlige kvalificering af de faktiske omstændigheder, idet den direkte årsag til det påberåbte tab var Schneiders beslutning, hvilken beslutning det ikke påhvilede selskabet at træffe ved salget, som var foretaget under de nævnte betingelser, nemlig at lade dette få virkning fra den 10. december 2002.

206 Denne konklusion ændres ikke af den omstændighed, at Schneider ved uøvelsen af dette valg var udsat for en risiko for at skulle betale en erstatning på 180 mio. EUR. En sådan risiko fulgte således af den salgsaftale, virksomheden havde indgået på de nævnte betingelser.

207 Slutteligt skal det tredje anbringende tiltrædes, uden at det er fornødent at undersøge hverken den øvrige del af anbringendets tredje og femte led eller anbringendets første, andet og fjerde led.

208 Heraf følger, at den appellerede dom, uden at det er fornødent at undersøge fjerde og femte anbringende om henholdsvis Rettens identificering af en skade, som Schneider ikke havde påberåbt sig, og tildeling af renter fra den 10. december 2002 af den skade, der var knyttet til den påståede nedsættelse af salgsprisen, skal ophæves for så vidt som den:

— pålægger Fællesskabet at betale to tredjedele af den skade, som Schneider havde påberåbt sig med hensyn til den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som Schneider måtte indrømme køberen til gengæld for en udsættelse af det endelige tidspunkt for den effektive gennemførelse af salget til 10. december 2002

— anordner, at sagen forelægges en sagkyndig med henblik på at vurdere skaden

— tildeler renter af erstatningen for skaden.

209 I øvrigt bør appellen forkastes.

VII — Virkningerne af den delvise ophævelse af den appellerede dom

210 I henhold til artikel 61, stk. 1, i statutten for Domstolen kan Domstolen, når den giver appellanten medhold, ophæve den af Retten trufne afgørelse. Domstolen kan herefter selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise den til Retten til afgørelse.

211 I det foreliggende tilfælde er sagen moden til påkendelse med hensyn til den af Schneider nedlagte erstatningspåstand.

A — *Om den skade, som udgøres af de udgifter, som Schneider måtte afholde for at deltage i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren*

212 Ved den appellerede dom blev Fællesskabet dømt til at erstatte den skade, som udgøres af de udgifter, som Schneider måtte afholde på grund af sin deltagelse i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren efter afsigelsen af Schneider I-dommen og Schneider II-dommen.

213 Anbringenderne i Kommissionens appel af denne afgørelse er blevet forkastet.

214 Følgelig skal der foretages en opgørelse af det pågældende tab.

215 Schneider har i den stævning, hvorved selskabet anlagde erstatningssøgsmål, påberåbt sig yderligere udgifter på i alt 2 107 619,18 EUR, der hovedsageligt vedrører den bistand, der blev ydet af selskabet juridiske og økonomiske rådgivere samt bankrådgivere.

216 Som allerede fastslået i den appellerede doms præmis 320, skal summen af disse udgifter for at fastslå, hvor stort et beløb Fællesskabet skal erstatte Schneider, fratrækkes:

— summen af de udgifter, Schneider har afholdt i forbindelse med sag T-310/01, T-77/02 og T-77/02 R

— de udgifter til juridiske samt skatte- og bankrådgivere og andre administrative udgifter, der blev afholdt med henblik på at gennemføre delingen i overensstemmelse med de af Kommissionen fastsatte vilkår

— de udgifter, Schneider nødvendigvis måtte afholde i forbindelse med de foranstaltninger til afhjælpning af, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, som Schneider under alle omstændigheder ville have haft anledning til at foreslå, før den negative beslutning blev vedtaget, hvis dette var sket under iagttagelse af selskabets ret til forsvar.

217 Parterne skal enten inden udløbet af en frist på tre måneder regnet fra afsigelsen af nærværende dom meddele Domstolen, hvor stort et beløb denne skade repræsenterer, idet beløbet opgøres efter fælles overenskomst efter den fremgangsmåde, der blev angivet i den foregående præmis, eller inden for den samme frist fremsætte deres beløbspåstande for Domstolen.

B — *Om den skade, som udgøres af den af Schneider indrømmede nedsættelse af salgsprisen for Legrand*

218 Ved den appellerede dom blev Fællesskabet pålagt at betale to tredjedele af den skade, som udgøres af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som Schneider måtte indrømme køberen til gengæld for en udsættelse af det endelige tidspunkt for den effektive gennemførelse af salget til den 10. december 2002. I øvrigt blev det anordnet, at sagen forelægges en sagkyndig med henblik på at vurdere skaden, og der blev tildelt renter af erstatningen for skaden.

219 Disse afgørelsespunkter er blevet ophævet som følge af Kommissionens appel.

220 Der skal derfor på ny træffes afgørelse om Schneiders påstande for så vidt angår den pågældende skade.

221 I lyset af den begrundelse, der har ført til den delvise ophævelse af den appellerede dom, må det fastslås, at der ikke er årsagssammenhæng mellem den omtvistede prisnedsættelse og den ulovlighed, som Kommissionens negativbeslutning var behæftet med.

222 Den direkte årsag til den påståede skade er således Schneiders beslutning, som det ikke påhvilede selskabet at træffe, om at lade salget af Legrand få virkning den 10. december 2002.

223 Kommissionen må derfor frikendes i den af Schneider anlagte sag for så vidt angår erstatning af hovedstol og renter for denne skade.

VIII — Sagens omkostninger

224 I henhold til artikel 122 i Domstolens procesreglement træffer Domstolen afgørelse om sagens omkostninger, når der gives appellanten medhold, og Domstolen selv endeligt afgør sagen.

225 I henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, der i henhold til samme reglements artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

226 Kommissionen har nedlagt påstand om, at Schneider tilpligtes at betale omkostningerne i sagen i første instans og i appelsagen.

227 Da Schneider med hensyn til nærværende dom i vidt omfang har tabt sagen, bør det pålægges selskabet ud over at bære sine egne omkostninger i sagen i første instans og i denne sag at betale to tredjedele af Kommissionens omkostninger i forbindelse hermed.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) Dommen afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 11. juli 2007, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-351/03), ophæves, for så vidt som den

— pålægger Det Europæiske Fællesskab at betale to tredjedele af det tab, som Schneider Electric SA havde påberåbt sig med hensyn til den nedsættelse af salgsprisen for Legrand SA, som Schneider måtte indrømme køberen til gengæld for en udsættelse af det endelige tidspunkt for den effektive gennemførelse af salget til den 10. december 2002

— anordner, at sagen forelægges en sagkyndig med henblik på at vurdere tabet

— tildeler renter af erstatningen for tabet.

2) I øvrigt forkastes appellen.

3) Sagens parter oversender inden for en frist på tre måneder fra dommens afsigelse De Europæiske Fællesskabers Domstol en opgørelse af det tab, som udgøres af de udgifter, som Schneider Electric SA måtte afholde for at deltage i genoptagelsen af den fusionskontrolprocedure, der blev gennemført efter afsigelsen af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans' domme af 22. oktober 2002, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-310/01 og T-77/02), idet denne opgørelse fastsættes efter en fælles aftale indgået efter reglerne angivet i denne doms præmis 216.

4) Hvis en sådan aftale ikke indgås, fremsætter parterne inden for den samme frist deres beløbspåstande til De Europæiske Fællesskabers Domstol.

5) I øvrigt frifindes Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber for de af Schneider Electric SA nedlagte påstande.

6) Schneider Electric SA tilpligtes ud over at bære sine egne omkostninger i sagen i første instans og i denne sag at betale to tredjedele af Kommissionens omkostninger i forbindelse hermed.

Underskrifter